

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 93/20
V Luxemburgu 16. júla 2020

Rozsudok vo veci C-610/18
AFMB a i./Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

Zamestnávateľom vodičov nákladných vozidiel zamestnaných v medzinárodnej cestnej doprave je dopravný podnik, ktorého skutočnej právomoci títo vodiči podliehajú, ktorý znáša ich mzdové náklady a disponuje skutočnou právomocou prepustiť ich

V rozsudku AFMB a i. (C-610/18), vyhlásenom 16. júla 2020, veľká komora Súdneho dvora rozhodla, že zamestnávateľom vodiča medzinárodnej cestnej dopravy v zmysle nariadení č. 1408/71¹ a 883/2004² je podnik, ktorého skutočnej právomoci tento vodič podlieha, ktorý skutočne znáša zodpovedajúce mzdové náklady a disponuje skutočnou právomocou prepustiť ho, a nie podnik, s ktorým tento vodič cestnej dopravy uzavrel pracovnú zmluvu a ktorý je formálne v tejto zmluve označený ako jeho zamestnávateľ.

V spore vo veci samej spoločnosť AFMB Ltd so sídlom na Cypre uzavrela s dopravnými podnikmi so sídlom v Holandsku dohody o správe vozového parku, na základe ktorých sa zaviazala, že bude za províziu zabezpečovať správu nákladných vozidiel týchto podnikov na ich účet a riziká. Uzavrela tiež pracovné zmluvy s vodičmi medzinárodnej cestnej dopravy s bydliskom v Holandsku, podľa ktorých bola označená za ich zamestnávateľa. Dotknutí vodiči cestnej dopravy vykonávali na účet dopravných podnikov svoju činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, či dokonca v jednom alebo vo viacerých štátoch Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO).

AFMB a vodiči napadli rozhodnutia Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (správna rada Sociálnej poisťovne, Holandsko) (ďalej len „Svb“), podľa ktorých bola holandská právna úprava v oblasti sociálneho zabezpečenia vyhlásená za uplatniteľnú na týchto vodičov. SvB sa totiž domnieva, že iba dopravné podniky so sídlom v Holandsku sa majú kvalifikovať ako zamestnávatelia týchto vodičov, takže holandská právna úprava sa na týchto vodičov uplatňuje, zatiaľ čo AFMB a uvedení vodiči cestnej dopravy sa domnievajú, že AFMB sa má kvalifikovať ako zamestnávateľ a že vzhľadom na to, že jej sídlo sa nachádza na Cypre, uplatňuje sa na nich cyperská právna úprava.

V tomto kontexte vnútroštátny súd, ktorý zdôraznil rozhodujúci význam tejto otázky pre určenie uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, požiadal Súdny dvor, aby objasnil, či sa majú za „zamestnávateľa“ dotknutých vodičov považovať dopravné podniky alebo AFMB. Podľa nariadení č. 1408/71 a 883/2004 osoby, ako sú vodiči dotknutí vo veci samej, ktoré vykonávajú svoje činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, pričom nie sú zamestnané prevažne na území členského štátu, v ktorom majú bydlisko, podliehajú v oblasti sociálneho zabezpečenia právnej úprave členského štátu, v ktorom má zamestnávateľ svoje sídlo alebo miesto podnikania.

¹ Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. EÚ 28, L 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 z 31. marca 2004 (Ú. v. EÚ L 100, 2004, s. 1), a najmä jeho článok 14 bod 2 písm. a) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“).

² Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. ES L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. EÚ L 149, 2012, s. 4), a najmä jeho článok 13 ods. 1 písm. b).

Súdny dvor najprv poznamenal, že nariadenia č. 1408/71 a 883/2004 neodkazujú na účely určenia významu pojmov „zamestnávateľ“ a „personál“ na nijakú vnútroštátnu právnu úpravu ani prax. Preto je potrebný autonómny a jednotný výklad tohto pojmu, ktorý zohľadňuje nielen jeho znenie, ale aj kontext relevantných ustanovení a cieľ sledovaný predmetnou právnou úpravou.

Pokiaľ ide o použité výrazy a kontext, Súdny dvor na jednej strane uviedol, že vzťah medzi „zamestnávateľom“ a jeho „personálom“ vyžaduje existenciu vzťahu podriadenosti medzi nimi. Na druhej strane zdôraznil, že je nutné zohľadniť objektívnu situáciu, v ktorej sa nachádza dotknutý zamestnanec a všetky okolnosti jeho zamestnania. V tejto súvislosti hoci uzavretie pracovnej zmluvy môže byť ukazovateľom existencie vzťahu podriadenosti, táto okolnosť sama osebe nedovoľuje dospieť k rozhodujúcemu záveru o existencii takéhoto vzťahu. Na účely takéhoto záveru je totiž ešte potrebné zohľadniť nielen informácie, ktoré sú formálne obsiahnuté v pracovnej zmluve, ale aj spôsob, akým si v praxi plnia svoje záväzky tak zamestnanec, ako aj predmetný podnik. Bez ohľadu na znenie zmluvných dokumentov je teda potrebné určiť subjekt, ktorého skutočnej právomoci zamestnanec podlieha, ktorý v skutočnosti znáša zodpovedajúce mzdové náklady a má skutočnú právomoc prepustiť tohto pracovníka.

Podľa Súdneho dvora výklad, ktorý by sa výlučne zakladal na formálnych úvahách, ako je uzavretie pracovnej zmluvy, by pritom viedol k tomu, že podniky by mohli presunúť miesto, ktoré sa má považovať za relevantné na účely určenia uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, bez toho, aby takýto presun v skutočnosti spadal pod cieľ sledovaný nariadeniami č. 1408/71 a 883/2004 a spočívajúci v zabezpečení skutočného výkonu voľného pohybu pracovníkov. Súdny dvor uvádza, že systém zavedený týmito nariadeniami má nesporne za cieľ iba podporiť koordináciu vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia, domnieva sa však, že cieľ, ktorý sledujú, by mohol byť ohrozený, ak by prijatý výklad uľahčoval podnikom možnosť využívať čisto umelé konštrukcie s cieľom využiť právnú úpravu Únie len na získanie výhody z rozdielov existujúcich medzi vnútroštátnymi systémami.

V prejednávanej veci Súdny dvor konštatoval, že vodiči sa zdajú byť osobami, ktoré patria k personálu dopravného podniku a tieto podniky sú ich zamestnávateľia, takže sa zdá, že sa na nich uplatňuje holandská právna úprava v oblasti sociálneho zabezpečenia, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Títo vodiči boli totiž pred uzatvorením pracovných zmlúv so spoločnosťou AFMB vybraní samotnými dopravnými podnikmi a po uzavretí uvedených zmlúv vykonávali svoju činnosť na účet a riziko týchto podnikov. Okrem toho skutočné náklady na ich mzdy znášali dopravné podniky vyplatením provízie spoločnosti AFMB. Napokon sa zdá, že dopravné podniky mali skutočnú právomoc na prepustenie a časť vodičov bola pred uzatvorením pracovných zmlúv so spoločnosťou AFMB už zamestnancami týchto podnikov.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnou vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499